

# Ferencs Lists

Ungāru komponists, pianists, diriģents, pedagogs,  
romantisma pārstāvis



**Dzīves dati** Dzimis 1811. gada 22. oktobrī Doborjanas ciemā Ungārijā (mūsdienās tā ir Raidinga Austrijā), miris 1886. gada 31. jūlijā Baireitā Vācijā.

**Mācības** Pirmais mūzikas skolotājs ir tēvs Ādams Lists – grāfa Ešterhāzi galma mūziķis. Pēc dažiem koncertiem tuvākajā apkaimē, 9 gadu vecumā Lists kopā ar ģimeni nonāk Vīnē, kur apgūst klavierspēli pie Karla Černi un kompozīciju pie Antonio Saljēri. No 1823. gada dzīvo Parīzē. Mēģina iestāties Parīzes konservatorijā, bet kā ārzemnieks netiek uzņemts. Mācās kompozīciju pie Antonīna Reihas un Ferdinando Paera.

**Darbs** Agri – 9 gadu vecumā, sāk pianista izpildītājmākslinieka karjeru. Pēc tēva nāves 1827. gadā Parīzē pasniedz klavierstundas un nedaudz koncertē salonos. 1839. – 1847. g. ar triumfāliem panākumiem uzstājas gandrīz visās Eiropas zemēs, arī Latvijā. 1840. gadā vienā koncertturnejā Anglijas pilsētās sniedz apmēram 50 koncertus. Lista virtuozais un suģestējošais spēles stils un spilgtā personība visā Eiropā izraisa *listomāniju*. 1847. – 1861. g. strādā Veimāras galmā par kapelmeistaru, uzstājas kā orķestra diriģents. 60. gados norobežojas no sabiedrības un kādu laiku dzīvo klosterī netālu no Romas. 1869. gadā atgriežas Veimārā, kur pasniedz meistarklases klavierspēlē. No 1876. gada māca Budapeštas Mūzikas akadēmijā.

## Daiļrade

### Klaviermūzika

Krājums *Ceļojumu gadi* (1. Pirmais gads. Šveice (1848–1854), 2. Otrais gads. Itālija (1839–1849), 3. Trešais gads (1867–1877))

19 ungāru rapsodijas

Etīdes – 12 *Transcendentālās etīdes*, *Lielās Paganīni etīdes* u. c.

3 noktirnes *Mīlas sapņi* u. c.

Sonāte si minorā (1853)

### Transkripcijas

L. van Bēthovena, F. Šūberta, H. Berlioza, R. Šūmaņa, R. Vāgnera un daudzu citu komponistu darbu pārlikumi klavierēm

### Orķestra darbi

13 simfoniskās poēmas – *Prelīdes* (1848), *Tasso* (1849), *Prometejs* (1850), *Ungārija* (1854), *Hamlets* (1858) u. c.

*Fausta simfonija* (1861), *Simfonija pēc Dantes lasījuma* (1856)

### Koncerti

4 klavierkoncerti, *Nāves deja* klavierēm ar orķestri

### Vokāli instrumentālie darbi

oratorijas *Leģenda par svēto Elizabeti*, *Kristus* u. c.

Vokālā un instrumentālā kamermūzika, skaņdarbi ērģelēm